**Український державний університет
імені Михайла Драгоманова**

ВЕКТОРИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ПІЗНАННЯ:

збірник наукових праць учасників звітно-наукової конференції викладацького складу та здобувачів освіти Факультету психології
ОПП «Психологія» та «Прикладна психологія»
(21-24 квітня 2026 року, м. Київ)

**КИЇВ
2026**

УДК 159.9.01.072:165 [005.745
В 26

Рецензенти:
МОВА Людмила – доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв;
ЛУПІЙКО Людмила – кандидат психологічних наук, доцент, заступник декана з навчально-методичної роботи Факультету психології, Український державний університет імені Михайла Драгоманова.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету психології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 13 від 30 квітня 2026 р.).

Вектори психологічного пізнання: збірник наукових праць учасників звітно-наукової конференції викладацького складу та здобувачів освіти Факультету психології ОПП «Психологія» та «Прикладна психологія» (21-24 квітня 2026 року, м. Київ) [Електронне видання] / Загальна ред.: проф. Т.В. Андрущенко, проф. Г.П. Мозгова. Ред. колегія: проф. Л.М. Вольнова, проф. І.М. Ковчина. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026. 268 с.

Збірник містить тези доповідей учасників конференції та охоплює проблемні питання, що стосуються різних проблем вікового розвитку, соціальної взаємодії та подолання наслідків психотравмуючих ситуацій становлення особистості та діяльності майбутнього фахівця–психолога.

© Колектив авторів, 2026
© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026

Харченко Ольга Василівна
здобувачка другого рівня вищої освіти,
спеціальність С4 Психологія,
ОПП «Психологія»

Макаренко Леся Леонідівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інформаційних систем і технологій

ВПЛИВ СЕНСОЖИТТЄВИХ ОРІЄНТАЦІЙ НА МОТИВАЦІЙНУ ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Актуальність проблеми. У сучасних умовах соціальних трансформацій, зростання рівня невизначеності та підвищення вимог до професійної підготовки особливої актуальності набуває проблема формування внутрішніх ресурсів особистості. Для майбутніх психологів це питання є особливо важливим, оскільки їхня професійна діяльність передбачає високий рівень відповідальності, емоційної залученості та здатності до постійного саморозвитку. У цьому контексті значущою стає мотиваційна готовність до професійної діяльності, яка визначає рівень залученості особистості у навчально-професійний процес, її прагнення до самореалізації та здатність долати труднощі. Водночас мотивація не є ізольованим явищем, а формується під впливом глибинних особистісних утворень, серед яких важливе місце займають сенсожиттєві орієнтації.

Ступінь розроблення проблеми. Проблема сенсу життя є однією з фундаментальних у психології особистості. Значний внесок у її дослідження зробив В. Франкл [4], який розглядав прагнення до сенсу як основну мотиваційну силу людини. У сучасній психології ця проблематика розвивається у працях М. Стегера [8], який досліджує наявність і пошук сенсу життя як важливі складові психологічного благополуччя. Дослідження мотивації здійснюються у межах теорії самодетермінації Р. Раяна та Е. Десі [5], де розрізняється внутрішня та зовнішня мотивація. Важливим є також внесок Ш. Шварца [7] у дослідження ціннісних орієнтацій, які визначають спрямованість поведінки особистості. Вітчизняні дослідники, зокрема Т. Титаренко [3] та С. Максименко [2], розглядають проблему сенсу життя і мотивації у контексті розвитку особистості та її життєвого шляху. Незважаючи на значну кількість досліджень, питання взаємозв'язку сенсожиттєвих орієнтацій і мотиваційної готовності майбутніх психологів потребує подальшого вивчення.

Виклад основного матеріалу. Сенсожиттєві орієнтації відображають систему життєвих цілей, цінностей і смислів, які визначають спрямованість особистості та її поведінку. Вони включають як усвідомлення сенсу життя, так і його пошук. За даними досліджень М. Стегера [8], наявність сенсу життя позитивно пов'язана з внутрішньою мотивацією, задоволеністю життям та психологічним благополуччям. Особи з високим рівнем осмисленості життя демонструють більшу активність і цілеспрямованість у діяльності.

Важливим компонентом сенсожиттєвих орієнтацій є система цінностей. Теорія базових цінностей Ш. Шварца [7] дозволяє розглядати цінності як фактор, що визначає мотивацію особистості. Цінності самореалізації, розвитку та автономії сприяють формуванню внутрішньої мотивації, тоді як орієнтація на зовнішні винагороди пов'язана із зовнішньою мотивацією.

Мотиваційна готовність до професійної діяльності є інтегральною характеристикою, що включає систему мотивів, інтересів і установок. Відповідно до теорії самодетермінації Р. Раяна та Е. Десі [5], внутрішня мотивація є більш ефективною та стійкою, оскільки пов'язана з інтересом до діяльності та прагненням до самореалізації. Зовнішня мотивація, навпаки, має ситуативний характер і залежить від зовнішніх стимулів.

Для нашого дослідження важливою є думка української дослідниці Л.Л.Макаренко. У своїх працях про ресурсність особистості, вона підкреслює, що мотивація до відновлення психологічного здоров`я особистості є значущим ресурсним механізмом, який впливає на сенсожиттєву орієнтацію індивіда [11, с. 426-427].

Результати дослідження свідчать про наявність позитивного зв'язку між сенсожиттєвими орієнтаціями та мотиваційною готовністю до професійної діяльності. Студенти з високим рівнем сенсу життя та вираженими цінностями самореалізації демонструють вищий рівень внутрішньої мотивації, активність у навчанні та готовність до професійного розвитку. Натомість низький рівень сенсу життя супроводжується зниженням мотивації та появою амотивації.

Таким чином, сенсожиттєві орієнтації є важливим психологічним чинником, що визначає мотиваційну готовність майбутніх психологів до професійної діяльності.

Висновки. Отже, результати дослідження підтверджують, що сенсожиттєві орієнтації, цінності та мотивація є взаємопов'язаними компонентами структури особистості. Високий рівень осмисленості життя сприяє формуванню внутрішньої мотивації, що забезпечує ефективність професійного становлення майбутніх психологів. Формування усвідомлених життєвих цілей і розвиток ціннісної сфери є важливими умовами підвищення мотиваційної готовності до професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Долинська Л.В., Максимчук Н.П. Психологія ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя: Навчальний посібник для студентів ВНЗ. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2008. 124 с

2. Максименко С. Психологія особистості: парадигма життєстворення. *Психологія і суспільство*. 2017. №4(26). С.8-52. https://pis.wunu.edu.ua/index.php/uapis/article/view/270.

3. Титаренко Т. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. К.: Либідь, 2003. 376 с.

4. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. Харків: КСД, 2016. 160 с.

5. Ryan R., Deci E. Intrinsic and extrinsic motivations. *Contemp Educ Psychol*. 2000. Vol.25(1). P.54-67. https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020

6. Ryff C. Happiness is Everything, or Is It? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1989/ Vol.57(6), P.1069–1081. https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069

7. Schwartz S. An overview of the schwartz theory of basic values, 2012. *Online Readings in Psychology and Culture.* Vol. 2(1). P.11. https://doi.org/10.9707/2307-0919.1116

8. Steger M. The Meaning in Life Questionnaire. *Journal of Counseling Psychology*, 2006. Vol. 53(1). P. 80–93. https://doi.org/10.1037/0022-0167.53.1.80

9. Tremblay M.A., Blanchard C.M., Taylor S., Pelletier L.G., Villeneuve M. Work extrinsic and intrinsic motivation scale: its value for organizational psychology research. *Canadian Journal of Behavioural Science / Revue canadienne des sciences du comportement,* 2009. Vol. 41(4), P.213–226. https://doi.org/10.1037/a0015167

10. Vallerand R.J., Pelletier L.G., Blais M.R. et all. The academic motivation scale: a measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 1992. Vol. 52(4), P.1003-1017. https://doi.org/10.1177/0013164492052004025

11. Макаренко Л.Л. Ресурсні механізми збереження та відновлення психологічного здоров'я особистості в умовах війни. *Актуальні питання гуманітарних наук* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 94. Том 1. С.423-428. https://doi.org/10.24919/2308-4863/94-1-60